

mirovne novosti

broj 12

januar/siječanj 2012.

U ovom broju:

- Obilježavanje Dana Ljudskih prava
- Proslava desete godišnjice Međunarodnog dana volontera
- Mladi u Bosni i Hercegovini
- Haški tribunal u srednjim školama Bosne i Hercegovine

- Podrška za žrtve/svjedoke na području Zeničko-dobojskog kantona, uspostavljena Mreža vladinog i nevladinog sektora
- Mreža pravde u BiH zagovara vladavinu zakona
- Civilno društvo u akciji za dijalog i partnerstvo
- Pravosuđe Bosne i Hercegovine kao okosnica tranzicione pravde: Procesuiranje ratnih zločina

mreža za izgradnju mira

mreža za
izgradnju mira

O Danu ljudskih prava

Mirovne i ljudsko-pravaške aktivističke organizacije pod okriljem neformalne "Mreže za izgradnju mira" su obilježile 10. decembar/prosinac, Dan ljudskih prava, i to kroz svečani sastanak u Bijeloj sali Parlamenta BiH, te defileima kroz Sarajevo i brojne druge gradove.

Obilježavanje Dana ljudskih prava imalo je za cilj promovirati ugroženost svih građanki i građana u BiH, kao i istaknuti važnost aktivizma i bavljenja ovom problematikom.

Prezentacijom svojih aktivnosti, mirovni i ljudskopravaški aktivisti i aktivistkinje su poslali/e poruke mira, i pozvali sve građanke i građane Bosne i Hercegovine i svijeta na mir, suživot i razumijevanje. Događaj je otvorio Ambasador SAD u BiH, Allan Reed, koji je pozdravio prisutne i podržao aktivnosti Mreže za izgradnju mira kroz potrebu izgradnje pravičnog društva.

Ispred Parlamenta BiH obratio se Denis Bećirović, predsjedavajući Predstavničkog doma. Njemu je Povelju za priznavanje svih stradalnika/ca oružanog nasilja koji je su potpisale 104 organizacije uručila Almedina Karić, Udruženje nestalih općine Vogošća, kao rezultat zahedničke akcije CRS-a i Caritasa BK BiH, a u okviru projekta Izaberimo mir zajedno.

Snježana Ivandić, Asocijacija za demokratske inicijative je govorila o Antidiskriminaciji, a kako je u svojoj prezentaciji rekla Nina Karać, Centar za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu, Ljudska prava imaju dugu istoriju, a nažalost kratku povijest implementacije.

Obilježavanje Dana ljudskih prava je bila zajednička inicijativa Mreže za izgradnju mira, a tokom događaja su kao organizacijski bili istaknuti/e Edita Čolo, CRS, Ljiljjeta Goranci Brkić, NDC Sarajevo, Snježana Ivandić, ADI, Suzana Božić, Caritas BK BiH, Valentina Pellizzer, Fondacija jedan svijet i Goran Bubalo, CRS. Za organizaciju Dana ljudskih prava Fondacija Jedan svijet je postavila domenu www.10decembar.info gdje su postavljane sve informacije vezane za obilježavanje.

impressum

uredništvo:

Edita Čolo
Suzana Božić
Šejla Dizdarević
Goran Bubalo

design/DTP obrada
www.oneworldsee.org

editor engleskog
jezika:
Matthew Harms

kontakt
info@mreza-mira.net
www.mreza-mira.net
tel: +387 33 617 573

izaberimo mir zajedno

Maja Šoštarić, Impunity Watch je uradila prezentaciju Izvještaja o provedbi preporuka iz oblasti pravosuđa u BiH Univerzalnog periodičnog pregleda (UPP) Vijeća za ljudska prava Ujedinjenih nacija za period 2011. - 2012.

U istom fonu je bila i prezentacija koju je uradio Thomas Osorio iz UNDP-ija na temu Tranzicijska pravda i ljudska prava: Zašto bi bilo ko bio protiv tranzicijske pravde?

Adam Boys, ICMP i Ema Čekić, Udruženje nestalih Vogošća su veoma emotivno govorili o potrebama i situaciji sa nestalim osobama, danas jednoj izuzetno ugroženoj i zapostavljenoj populaciji.

Sadžida Hadžić, Fondacija CURE je predstavila 16 dana aktivizma, nakon čega je prikazan film Fondacija lokalne demokratije "Zlostavljanje na internetu" koji je predstavila Edita Pršić. Hans Bederski, World Vision, je govorio o 50.000 djece koja žive u siromaštvu, često u porodicama sa samo jednim roditeljem, te o 1000 djece koja žive u institucijama bez roditeljke njege.

Na sam dan ljudskih prava su mirovne/ljudsko-pravaške organizacije Inicijativa mladih za ljudska prava i TPO Fondacija organizirale defile kroz Sarajevo gdje su im se pridružili-e i brojni-e građani-ke.

Šetnja za mir i proslave su organizirane i u Zenici, Bratuncu, Bijeljini, Banja Luci, Sanskom Mostu, Bosanskom Grahovu, Livnu i Tuzli.

Poslije podne je Fondacija jedan svijet kroz kampanju Vratimo kontrolu nas tehnologijom i platformu Mapirajte nasilje! Zastavite ga, Civil Defenders su organizirale izložbu Our Rights, a poljska sekcija Amnesty Internationala je organizirala Apelmaniju – Svjetski maraton pisanja pisama.

Na kraju dana je organizirana projekcija filma Priče iz tranzicije (Pro.ba), pozorišna predstava Tamo je polje (Confero-YIHR BH), te koktel i zabava u organizaciji Inicijative mladih za ljudska prava. ■

Posebnu zahvalnost dugujemo Asocijaciji za demokratske inicijative (www.adl.org.ba) koja je dovela grupu od 40 mladih aktivistkinja i aktivista iz čitave BiH, koji/e su učestvovali/e kako na obilježavanju Dana ljudskih prava u zgradji Parlamenta BiH, tako i u svim aktivnostima na sam Dan ljudskih prava. A u ovim teškim, recesijским vremenima nam je ogromnu podršku pružio Klas d.d. Sarajevo (www.klas.ba) zahvaljujući razumijevanju obezbjedio ručak za dva dana za mlade aktiviste/kinje ADI-ja.

mreža za izgradnju mira

Dan ljudskih prava

Povodom 10. decembra/prosinca Dana ljudskih prava, Mreža za izgradnju mira, Caritas BK BiH, CRS, Handicap International, ICMP, UNDP i Vive žene, organizirali su takmičenje na temu "Ljudska prava - naša prava!". Ideja takmičenja je bila na kreativan i inovativan način skrenuti pažnju na problem kršenja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, potaknuti aktivizam koji bi marginaliziranim skupinama, u koje najčešće spadaju bivše žrtve rata (porodice nestalih osoba, logoraši, osobe sa PTSP-om, žene žrtve rata, itd.), žene, djeca, etničke manjine i drugi, omogućio život dostojan čovjeka.

Takmičenje je bilo otvoreno za mlade osobe od 15 do 30 godina iz čitave BiH. Radovi su se mogli poslati u jednom od dva oblika: a) literarni rad (pjesma, priča ili eseji), i b) likovni rad.

Nagrade su dobili Ana Jugo, Tamara Karanović i Hadis Šošić u kategoriji literarnih radova, te Adna Alihodzic u kategoriji likovnih radova, gdje je Ana Jugo pročitala prvonagrađeni rad. Svi radovi će biti objavljeni u okviru knjige koja je u pripremi.

Dobitnici/e su bili gosti Mreže za izgradnju mira tokom obilježavanja Dana ljudskih prava u Parlamentu BiH 9. decembra/prosinca 2011. godine.. ■

Ana Jugo

Poziv

Okovana sam lancima,
U mojim rukama nema života
I moji prsti dodiruju ništa.
Oko mene koraci,
Slijepi pogledi i zaborav.

Boli me ova nemoć
Više od nepravde.

A nekad sam bila lijepa
I sretna.
Nekad sam živjela od želje
I bilo je još poljubaca
u mojim usnama,
San je uвijek lebdio
Među mojim trepavicama.
Nebo nam se činilo blizu,
A srce preveliko
Za svoju krlijetku među rebrima.
Kako je divna bila
Moja velika kolekcija
Dragih lica, iščekivanja,
Radosti i budućnosti...

Kako sam mogla znati
Da dolazi zima
I da će tako dugo trajati?

Smračilo se nebo
I zaledilo ptice u letu.
Zemlja, ponosna i mlada

Savila se od sramote,
Nemoćna da rađa.
Više nikо nema prava
Da sanja,
Pa su i meni istrgnuli
San i maštanja.
Rasula se moja kolekcija
I pala sam ranjena
Na ledenu zemlju.
I ostavili su me
Da tu bude moj grob.

Ali ja nisam mrtva!
Udovi su mi slabi
Ali u meni još ima života!

Slijede sjene,
Vi, što koračate
Kraj mog počivališta,
Skinite povez s očiju
I pružite mi ruku,
Ne zaboravite da sam čovjek
Koji diše i želi
Biti djelom čovječstva
Jer dio sam vas,
I treba mi vaša snaga,
Da ponovo budem lijepa,
Ja još imam glas
I mogu da pjevam
Kada znam da nisam sama.

Ana Jugo, Sarajevo, prva nagrada u
kategoriji literarnih radova

izaberimo mir zajedno

Da li se može opisati osjećaj ljubavi, osjećaj topline. Koliko puta nam srce stane kad osjetimo strah. Zovem se imenom običnih dječaka znanih i neznanih. Imenom i jednog pjesnika čak. Kažu da je mnogo volio da piše priče, bajke i da je volio grad staroga Mosta na Neretvi. Zovem se običnim imenom, ja dječak dolina i brda bosanskih kojem je oduzeta svaka smisao za život. Kojem su prava narušena krvavom agresijom na našu zemlju. Ja običan dječak, koji sanja da se ljudi jednim hljebom i vodom hrane. Gdje se ne razlikuju boja kože, vjera i običaji. Ja sasvim obično ljudsko biće koji je posljedica nezamislive ljudske mržnje ne mogu gledati kako ljudi pate. Ne samo u Bosni već u čitavom svijetu. Sanjam Bože, zar si nas ovako kaznio. Zar nemamo pravo javno reći šta mislimo, šta osjećamo. Zašto Bože sirotinji iz usta uzimamo, a to je njihov hljeb. To je Bože njihovo pravo na život. Zar moramo da krijemo svoje porijeklo i svoju vjeru. Pa Bože iste nas stvari plaše. Dragi Bože zašto ljudima sa lica osmijeh skidamo, kad imaju pravo da budu sretni. Možda i nisu sretni, ali to pored surovog života pokušavaju. Molim te Bože daj nam snagu da živimo i da sanjamo. Da sanjamo da je mir svugdje u svijetu. Da se umjesto tuge i boli jednako radujemo za svaki uspjeh. Da dajemo onima koji nemaju, da djelimo osmjeh sa onima koje ne znamo. Da ljudima pomažemo, da budemo tu za njih kad im je najgore. Da se Svetog Bože ne stidimo svoga porijekla, svoje vjere. Da budemo ljudi jednakih prava i slobode. Sanjam bože u ovoj životnoj tragediji da će jedno jutro svanuti kao mir i tolerancija. Sanjamo i sanjamo ali nikako da nam se san ostvari. Zato ja molim sve ljudi dobre volje gdje god bili da sanjaju zajedno sa mnom, kako bi naši snovi postala molitva koja će donijeti novo i vedrije jutro cijelom svijetu.

Hadis Šošić, Mostar, treća nagrada u kategoriji literarnih radova

Ljudska prava – Naša prava

Verovatno se većina nas makar jednom našla u situaciji gde kažemo sami sebi: "Ma daj, protiv ovoga što se meni dešava, mora da ima neki zakon! Mora da me štiti neko pravo!" Koliko puta nam se desilo da to isto pravo ili zakon ne nađemo, ili, još gore, ni ne potražimo? Koliko nas bi se uopšte usudило da na neku nepravednu situaciju kaže sefu, profesoru, roditelju, da mi imamo pravo na drugačiji sistem? Znamo šta bi sledilo: zajedno sa tim svojim pravom bili bi smo послani tamo gde, što bi rekli, ni Bog ne gleda. Plašimo se otkaza, ocene, prekora, kazne. Plašimo se posledica svakog oblika. Ponekad čak i udarca.

Da li to zaista treba tako da izgleda? Rekla bih da ne. Nisu li ta, takozvana, ljudska prava, smisljena da bi pomogla upravo nama, upravo u takvim situacijama? Zar ne bismo trebali da budemo zašticeni tim 'zakonima o ljudskosti', a ne u strahu od istih? Nažalost, retko dobijemo željeni efekat.

Postavlja se pitanje: 'Ko je tu uopšte kriv?'. Jesu li krivi oni koji se prema nama odnose kao da smo bića koja ne zaslužuju da budu zakonom zaštićena, ili mi, koji ta svoja prava ne eksponiramo dovoljno? Znamo li, uopšte koja su to naša prava? Budimo iskreni, najverovatnije ne. Kao i prema većini stvari, i prema našim pravima mi postupamo nekako, traljavo. Nismo čak odvojili ni toliko malo vremena da se raspitamo sta to smemo, sta ne, sta nam ko sme reći, a šta ne. Očekujemo od 'kršitelja' da sve to znaju, a ni sami nismo prosvetljeni na tom polju. Mi samo želimo, da negde, u visoko poštovanim papirima, budemo uvaženi i postojeći, ali, ne bismo od sebe dali ni najmanje učešća. Kako da se prava poštiju, kad se ni ne znaju? Onda, gde i kako početi? Kako i uvek, treba početi od sebe. Počnimo od informisanja, a potom od delovanja. Ukažimo na prava pre nego što nastupi problem u kome moramo iskoristiti pravnu zaštitu. Umesto straha od sveta, trebamo ići ka svetu, ka unapređenom svetu u kome svi znamo dovoljno o sebi. "Prvo skoči, pa reci 'op'", kaže stara poslovica. A, ako sve ovo iz 'koraka broj 1' učinimo, pa nađemo na problem, trebamo na njega ukazati, istaći svoje pravo, ne plašeći se. Grubijani gotovo uvek ustuknu pred znanjem i sigurnošću. Pokažimo tom nekom da on ili ona, kršeći naša prava, krši i svoja i napomenimo ga ili ju da su ljudska prava - naša prava. A reč 'naša', obuhvata čak i tog nekog.

Tamara Karanović, Doboj, treća nagrada u kategoriji literarnih radova

Tamara Karanović

mreža za izgradnju mira

Proslava desete godišnjice Međunarodnog dana volontera

U subotu, 03. prosinca 2011. godine, Paradom volontera ulicama grada Sarajeva proslavljena je 10. godišnjica Međunarodnog dana volontera.

Nadbiskupijski centar za pastoral mladih Ivan Pavao II. u suradnji s jedanaest lokalnih organizacija civilnog društva koje se bave mladima na području Sarajevskog kantona i Grada Istočno Sarajevo uz podršku Programa volontera Ujedinjenih nacija u BiH zajednički su proslavili Međunarodni dan volontera, 03. prosinca 2011. godine.

Nakon okupljanja volontera ispred Vijećnice, u 11.30 h volonteri su, uz pratnju Sarajevske Drum Orkestra, krenuli ulicama grada Sarajeva do Trga djece Sarajeva gdje su napravili simboličnu fotografiju. Nakon programa na Trgu, volonteri su u Domu mladih proslavili svoj dan uz prigodan program i malu zabavu. Cilj organizacije Parade volontera je široj javnosti predstaviti i promovirati principе volonterizma, te iskazati zahvalnost svim volonterima koji se aktivno uključuju u svakodnevne aktivnosti i time čine

bosanskohercegovačko društvo boljim mjestom za život.

Caritas Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, Dobrotvor, Humanitarno - karitativna organizacija Kruh Sv. Ante, Institut za razvoj mladih KULT, La Benevolencija, Merhamet, Nadbiskupijski centar za pastoral mladih Ivan Pavao II., Savjet mladih Istočno Sarajevo, Savez organizacija za podršku osobama s intelektualnim teškoćama FBiH Sumero, Udruženje za prevenciju ovisnosti NARKO NE, Udruženjem građana Nešto više i Ured volontera Ujedinjenih naroda iz Sarajeva zajedničkim snagama, žele senzibilizirati javnost na volonterske akcije i ukazati na važnost pomoći drugima i zajednici.

Europska komisija je 2011. godinu proglašila godinom volonterizma, s ciljem povećanja volonterskog rada, da se ojača svijest o njegovoj vrijednosti, pokažu raznolikosti i komplementarnost volonterstva i istakne potencijal volonterizma kao jedne od snažnih komponenti razvoja. Organiziranjem Parade volontera dajemo svoj doprinos

izaberimo mir zajedno

obilježavanju dana volontera diljem Europe i svijeta.

Svojim uključivanjem u organizaciju proslave Međunarodnog dana volontera, Nadbiskupijski centar za pastoral mlađih Ivan Pavao II. želi umrežavanjem i zajedničkim projektima postati nezaobilazna institucija u procesu donošenja strategijskih projekata i programa na državnoj razini i na razini nevladinog sektora.

Izložba fotografija volontera iz cijelog svijeta

U ponedjeljak, 05. prosinca povodom Međunarodnog dana volontera, Ured volontera Ujedinjenih nacija, predstavili su javnosti i izvještaj pod nazivom Civilno društvo u Bosni i Hercegovini – Kako naprijed? koji u fokus stavlja ključnu ulogu volontera i volonterskog doprinosa u cijelokupnom radu organizacija civilnog sektora Bosne i Hercegovine.

U cilju promocije vrijednosti i principa volonterskog rada ovom prilikom otvorena je izložba fotografija koje prikazuju volontere širom svijeta tijekom akcija pružanja pomoći ugroženima u situacijama prirodnih katastrofa ili aktivnostima humanitarnog i razvojnog karaktera. Osim što podsjeća da ljudska bića pomažu jedni drugima iz ljubavi i suočavanja najiskrenije motivirani zadovoljenjem njihovih potreba, izložba također ističe učešće volontera kao najvažniji uvjet za postizanje milenijskih ciljeva.

Volonterizam u Bosni i Hercegovini

U Bosni i Hercegovini, volonteri su angažirani na brojnim projektima i aktivnostima pružanja pomoći drugim ljudima, razvoju lokalne zajednice i zagovaranja boljih zakonskih rješenja u svim područjima. Iako se vrijednost volontiranja uvijek ne priznaje, ono je temeljni izvor snage i otpornosti jedne zajednice. Trud i doprinos volontera treba biti priznat, stoga ovih dvanaest organizacija civilnog društva, zajedničkim snagama lobirati će vlast, za donošenje Zakona o volontеризму, koji će definirati obveze i prava volontera u BiH. Volontersko djelovanje kreira prostor u kojem ljudi, bez obzira na nacionalnost, religiju, socioekonomski status i dob, mogu doprinijeti stvaranju pozitivnih promjena u društvu. Volonteri su najznačajnija snaga svakog nacionalnog društva, pokretačka snaga humanosti i nositelji vrednota ljudskog potencijala. Rade u svojim zajednicama gdje mogu na najbolji način pružiti pomoći ugroženim osobama, a njihov rad nije rad zbog novca, nego se temelji na načelima, humanosti, neovisnosti, dobrovoljnog rada i kršćanske solidarnosti. ■

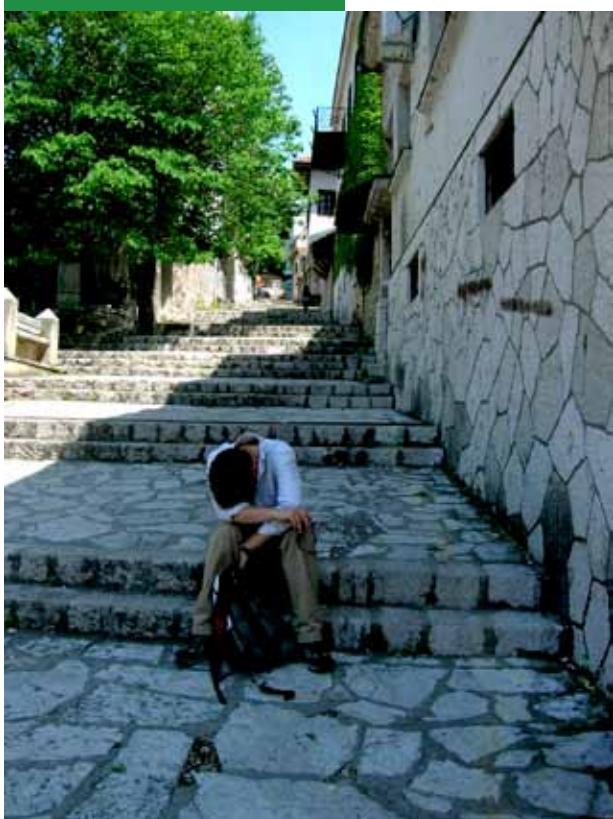

mreža za izgradnju mira

Piše

**Almedina
Karić**

Udruženje logoraša Općine Vogošća

Mladi u Bosni i Hercegovini

U toku i nakon rata, izuzetno je otežana komunikacija između mladih ljudi koji dolaze iz Federacije i Republike Srpske. Imamo vrlo malo prilika za međusobnu saradnju, kontakt, i druženje. Uloga koju su pojedini mediji i političari odigrali u BiH-a, za vrijeme i nakon ratnih dešavanja, učinila je svoje.

Stravična mržnja koju su posijali oni koji ne vole ovu državu, njen narod, historiju, i sve njene ljepote dovela je do toga da mladi oba entiteta nemaju jasnu sliku o onome što se dešavalo i dešava izvan njihovih lokalnih zajednica, mjesta stanovanja, i gradova. Mladi ljudi iz Federacije uglavnom nemaju priliku da odu u RS, i obratno.

Uprkos činjenici da aktuelna politička situacija u oba entiteta nije na zavidnom nivou, mi mladi imamo dovoljno SNAGE, ŽELJE i VOLJE da se odupremo politici i ostvarimo međusobnu saradnju i druženje ukoliko nam se pruži prilika.

Projekat "Izaberimo mir zajedno" ima definisane ciljeve i okvire, i podržava nas mlade ljude sva tri naroda, koji smo prošli seminare, treninge i radionice u proteklih 1,5 god, pod pokroviteljstvom USAID-a, CRS-a, i Caritasa BK BiH-a. Zajednička želja mladih iz: Tuzle, Goražda, Višegrada, Srebrenice, Bratunca, Pala, Sarajeva, Vogošće, Mostara, Trebinja, Travnika, Bugojna, i drugih mjesta i mladih ljudi koji su bili sudionici svega je ZAJEDNO DO MIRA i SUŽIVOTA.

S tim u vezi nadam se da ćemo imati mogućnost za otvoren, iskren razgovor sa ljudima, i na taj način učiniti još jedan korak ka "Izgradnji mira", na našim prostorima.

Izgradnja mira je definitivno dugoročan proces, gdje ključnu ulogu ima SPREMNOST-VOLJA, da se uprkos razlikama u načinu razmišljanja, aktivno radi na prevazilaženju konfliktnih situacija koje uključuju sve segmente života: kultura, sport, politika, ekonomija, i druge stvari.

Sve gore navedeno je itekako bitno za zdravu, mirnu, i lijepu sredinu. Rad na tome bio bi rad na povećanju svijesti o potrebi razumjevanja među ljudima svih vjera, i nacija, o prihvatanju drugog i drugačijeg, biti spremna čuti i mišljenje koje se ne slaže sa našim, raditi na iznalaženju interesa, metoda za rješavanje problema koji su slični ili pak isti. To sve raditi za dobrobit svih.

Lično ja ne poznajem bolji put, nacrt za NAŠE BOLJE SUTRA od ZAJEDNIŠTVA. Posebno se osvrćem na nas mlade ljude ove države, čiji smo ponos i dika, ma odakle dolazili i kako god se zvali. Trebamo početi rušiti "zidine", koje su podignute među nama, živjeti u MIRU, SREĆI i PRIJATELJSTVU, jer samo tako imamo šansu da pišemo svojoj djeci vedriju, bolju budućnost.

Istina, imamo prošlost takvu kakva je, i niti je možemo, niti hoćemo, a i ne smijemo je mjenjati zbog svih ŽRTAVA, i događaja koje su obilježili period 92-95. godine. To je dokaz da se desio rat, da je bio genocid, da postoji ŽRTVA i ZLOČINAC, da postoje spomenici-mezari-grobovi onima koji su se borili, i poginuli. Također, postoje i dokazi o stradanjima nevinih ljudi (logoraša, civila, žena, djece, starih ljudi...), imamo i NESTALE ljudi kojima se nakon 92. gubi svaki trag, i još se ne nazire kraj za agoniju njihovih porodica koja traje punih 20 godina.

Tuga za tim se osjeti kod sva tri naroda, i znamo da ništa ne može da se poredi sa gubitkom člana porodice, doma, dostojanstva, i taj bol ćemo nositi svi u srcima, i duši koliko budemo živi, ali moramo i imamo

OBAVEZU, da ISTINU I PRAVDU pokažemo svijetu, i budućim pokoljenjima. Bilo to kome drago ili ne, to je ipak NAŠA DUŽNOST.

Dokažimo sebi, svijetu, političarima, da smo mi obični građani, mladi ljudi koji su rasterećeni klasnih, nacionalnih, i vjerskih obilježja, spremni da budemo graditelji sretnije, mirnije, ljepše, bolje JEDNE nam JEDINE BOSNE I HERCEGOVINE. Sviđalo se to nekome, ili ne mi smo svi zajedno BUDUĆNOST OVIH PROSTORA. ■

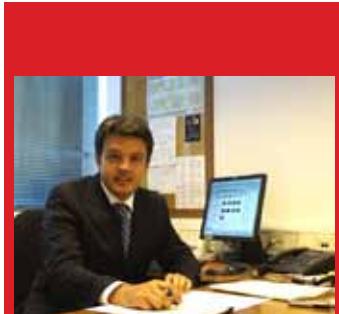
Haški tribunal u srednjim školama Bosne i Hercegovine

Uporedno sa okončanjem mandata Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), Outreach program ove institucije intenzivira aktivnosti pokretanjem projekata u cilju boljeg razumijevanja rada i dostignuća Haškog Tribunalnog, njegove uloge i značaja u procesu tranzicijske pravde kao i prihvatanja bogatog naslijeđa u cijelom regionu bivše Jugoslavije.

U školskoj 2011/12. godini, Outreach program je pokrenuo regionalni projekt kojim nastoji da mlađim srednjoškolcima širom bivše Jugoslavije približi rad Međunarodnog suda. Serijom multimedijalnih prezentacija nastoji se podržati proces pomirenja u regionu kroz podsticanje interesa mlađih za pitanja međunarodnog humanitarnog prava, mehanizama tranzicijske pravde, postkonfliktne obnove društva i misije MKSJ-a.

Prvom fazom projekta u Bosni i Hercegovini obuhvaćeno je 15 srednjih škola iz oba entiteta, uključujući i Brčko Distrikt BiH. Prezentacije će učenike završnih razreda

upoznati s radom Međunarodnog suda i njegovim dostignućima u privođenju pravdi lica najodgovornijih za teške povrede međunarodnog humanitarnog prava počinjene u bivšoj Jugoslaviji tokom devedesetih godina XX vijeka. Srednjoškolci će takođe saznati više o doprinosu Međunarodnog suda utvrđivanju činjenica o ratnim zločinima počinjenim u njihovim državama i postkonfliktnoj pravdi u regionu. Prezentacije u sarajevskoj, banjalučkoj i prijedorskoj gimnaziji, održane krajem decembra 2011. obilježile su uspješan početak projekta u BiH, uz učešće stotinjak srednjoškolaca i njihovih profesora. Nakon dvočasovnih prezentacija uslijedila je živa diskusija o ulozi Međunarodnog suda u utvrđivanju činjenica, naročito u pogledu sukoba u Bosni i Hercegovini. Neke od tema za koje su učenici iskazali poseban interes su praksa izricanja kazni pred Međunarodnim sudom, postupci zbog nepoštovanje suda i uslovi u Pritvorskoj jedinici suda u Haagu. Povratne informacije

Piše

Almir Alić

mreža za izgradnju mira

"Prezentacije će učenike završnih razreda upoznati s radom Međunarodnog suda i njegovim dostignućima u privođenju pravdilica najodgovornijih za teške povrede međunarodnog humanitarnog prava počinjene u bivšoj Jugoslaviji tokom devedesetih godina XX vijeka."

učenika bile su pozitivne, iako su u pojedinih segmentima iskazali kritički stav o ulozi Tribunala u procesu pomirenja kao i praksi ove institucije u izricanju kazni. Veliki broj učenika je visoko ocijenio i predavanje i predavača, a neki su izjavili da se njihovo mišljenje o Tribunalu nakon prezentacije promijenilo na bolje. Direktori škola takođe su pohvalili nastojanja projekta da potakne interes mladih za pitanja pravde i pravičnosti. Učenicima je podijeljen prigo-

dan informativni materijal, uz upute kako da dođu do dodatnih informacija o radu Haškog Tribunala i gdje da potraže odgovore na pitanja vezana za djelovanje Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju. Projekat će biti nastavljen u drugom polugodištu školske 2011/12. godine u ostalim projektom predviđenim školama u Bosni i Hercegovini, a očekuje se skoro pokretanje sličnih projekata na teritoriji Hrvatske, Srbije i Kosova. ■

"U mojoj generaciji je primjetan manjak interesovanja za pitanja humanitarnog prava i rada Tribunalna. Informacije u vezi sa proteklim ratom u BiH dobijam kroz razgovor sa članovima porodice i prijateljima o dešavanjima za vrijeme i poslije rata. Najčešće su to već isfiltrirane informacije koje dobijemo putem medija. U BiH svako ima svoju verziju dešavanja iz nedavne prošlosti i zbog toga se pravi klupko zamršenih priča sve se vrti u krug. Apsolutno je potrebno suočiti se s prošlošću, da bi mogli normalno živjeti u sadašnjosti i planirati bolju budućnost. Kako ne bi ponavljali greške iz prošlosti potrebno je potpuno upoznati relevantnu historiju, bez napuhavanja i mijenjanja činjenica i kao takvu je plasirati u javnost, prikazivati mlađim generacijama i tako osigurati prevenciju od ponavljanja istih negativnih iskustava. Svijet ostaje na mlađima i upravo oni imaju ulogu u pomirenju "zaraćenih" strana. Povećana informiranost, angažovanje mlađih za rad sa starijim ljudima ili osobama koje su bile u BiH za vrijeme rata, slušanje i zabilježavanje njihovih običnih svakodnevnih priča, apsolutno odvajanje činjenica od bilo kakvih političkih uticaja potrebni su da bi utvrdili jasan stav o proteklom ratu. Takve priče se trebaju objavljivati i pokazivati svima, sa jasnom porukom da se i u ratnom paklu moglo izboriti sa stradanjima, brigama, nesigurnošću i nepovjerenjem. Mlađe generacije trebaju barem malo "sretnih završetaka" kako bi se mogle nečemu lijepom i nadati."

Zina Bradić, 4. razred
Prva gimnazija Sarajevo

izaberimo mir zajedno

Podrška za žrtve/svjedoke na području Zeničko-dobojskog kantona, uspostavljena Mreža vladinog i nevladinog sektora

Dana 19.12.2011. godine, u zgradi Vlade ZDK, Udruženje "Medica" Zenica u partnerstvu sa Ministarstvom za pravosuđe i upravu ZDK, upriličilo je zvanično potpisivanje "Protokola o međusobnoj saradnji institucija i nevladinih organizacija u pružanju podrške žrtvama/svjedocima u slučajevima ratnih zločina, seksualnog nasilja i drugih oblika krivičnih djela" a time i uspostavljanje Mreže za podršku žrtvama/svjedocima na području ZDK.

Zvaničnom potpisivanju Protokola prisustvovali su: predsjedavajući Skupštine ZDK gosp. Miralem Galijašević kao i premijer ZDK gosp. Fikret Plevljak, ministar za pravosuđe i upravu ZDK, gđin. Miroslav Penko, koji je bio domaćin ovog svečanog događaja, ministrica zdravstva ZDK, gđa. Senka Balorda, ministar unutrašnjih poslova gđin. Rifat Delić, ministar za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK, gđin. Mirko Trifunović, kao i predstavnici Kantonalnog tužilaštva, predsjednica Kantonalnog suda u Zenici i predsjednici i predsjednice općinskih sudova: Zenica, Kakanj, Visoko, Zavidovići, Žepče i Tešanj, direktorica Kantonalnog zavoda za pravnu pomoć ZDK, predsjednice i predsjednik NVO-a "Centar za pravnu pomoć ženama Zenica"; Savez udruženja logoraša ZDK, Udruženje "Gram Concordia" Zenica, članovi Radne grupe, uvaženi gosti i predstavnici Misije OSCE-a u BiH, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, predsjednica Kantonalnog suda u Novom Travniku (Srednjobosanski kanton), kao i ostali dragi prijatelji "Medice" Zenica i mediji.

Prisutnima su se obratili gđin. Miralem Galijašević, predsjedavajući Skupštine ZDK, Fikret Plevljak, premijer Vlade ZDK, Miroslav Penko, ministar za pravosuđe i upravu ZDK, Mirko Trifunović, ministar za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK, Senka Balorda, ministrica zdravstva ZDK, Rifat Delić, ministar unutrašnjih poslova ZDK kao i ostali potpisnici Protokola. U ime radne grupe obratio se gđin. Enes Maličbegović, sudija Kantonalnog suda u Zenici.

Ovaj Protokol kao i Mreža za podršku žrtvama/svjedocima na području ZDK je prva mreža u regionu koja će pružati podršku žrtvama/svjedocima u predmetima ratnih zločina, seksualnog nasilja i drugih krivičnih djela prije svjedočenja, tokom svjedočenja i poslije svjedočenja. Potpisivanjem Protokola i uspostavom Mreže za podršku žrtvama/svjedocima na području ZDK koji se realizira kroz projekat podržan od strane UN WOMEN i medice mondiale iz Kelna, "Medica" Zenica direktno doprinosi implemntaciji UNSC rezolucije 1325 "Žene, mir i sigurnost"; kao i Cilju 6 Aktionog plana za implementaciju UNSC 1325 u BiH.

Tokom potpisivanja Protokola i predstavljanja Mreže za podršku žrtvama/svjedocima na području ZDK, udruženje "Medica" Zenica je prezentiralo publikacije "Priručnik za rad sa osobama koje su preživjele ratne traume" i letak "Mreža podrške žrtvama/svjedocima u predmetima ratnih zločina, seksualnog nasilja i drugih krivičnih djela - koraci i procedure u ZDK" koji će omogućiti efikasniju primjenu Protokola o međusobnoj saradnji, odnosno rada Mreže za podršku žrtvama /svjedocima na području ZDK. U narednom periodu, udruženje "Medica" Zenica u partnerstvu sa Kantonalnim sudom u Novom Travniku (Srednjobosanski kanton) nastavlja aktivnosti uspostave Mreže za podršku žrtvama/svjedocima u predmetima ratnih zločina, seksualnog nasilja i drugih krivičnih djela, a uz podršku UN WOMEN i medice mondiale iz Kelna. ■

mreža za izgradnju mira

Projekat razvoja sektora pravosuđa II

Mreža pravde u BiH zagovara vladavinu zakona

Kao dio kontinuiranih napora USAID-a u pružanju podrške vladavini zakona u BiH kroz njegov Projekat razvoja sektora pravosuđa II, u januaru 2010. godine uspostavljena je Mreža pravde - prva mreža profesionalnih udruženja i NVO u sektoru pravde.

Udruženja sudija, tužilaca, studenata prava i različitih NVO u BiH dogovorili su se da će zajednički raditi kroz Mrežu pravde (MP) kako bi unaprjeđivali neovisnost, odgovornost i učinkovitost pravosuđa, te osiguravali jednak pristup pravdi za sve građane BiH. Premda je još uvijek u ranom razvojnom stadiju, Mreža pravde već ostvaruje utjecaj. Kako bi osigurali jednak pristup pravdi, članice MP su pružale pravnu pomoć za 1.500 osoba, uključujući žene žrtve nasilja u porodici, rata i trgovine ljudima, invalide, povratnike i pripadnike manjina. Kao rezultat, naprimjer, 70 žena žrtava nasilja u porodici kojima je pružen pravni savjet i usluge zastupanja prestale su biti žrtvama.

predmeta. U okviru pilot projekta, za samo nekoliko mjeseci i po cijeni od svega 1.200 KM, članice MP su uspjele pružiti pomoć u rješavanju 18 komunalnih predmeta (čija je ukupna vrijednost bila oko 50.000 KM), od kojih je najstariji zaprimljen u sudu još 1977. godine, te su uključivali 12 pojedinaca i 6 malih preduzeća. Ovaj pilot projekt će pomoći da se osiguraju informacije na osnovu kojih će Mreža pravde voditi zakonodavne zagovaračke aktivnosti kako bi se uvela obavezna medijacija u određenim vrstama privrednih predmeta.

U svrhu osiguranja neovisnosti pravosuđa, predvođeni jednom članicom MP, 150 studenata četiri pravna fakulteta u BiH (Sarajevo, Istočno Sarajevo, Mostar i Banja Luka) dogovorili su platformu za ključne reforme sektora pravde i zagovarali njenu implementaciju kroz sastanke sa ministrima pravde i ključnim političkim strankama. Proces je također poslužio za izgradnju mostova između studenata prava iz različitih dijelova BiH koji inače rijetko ostvaruju kontakte. Kako bi osigurali transparentnije i odgovornije pravosuđe, članice MP su omogućile direktni angažman pravnih stručnjaka u obrazovanju javnosti o pravnom sistemu. U posjeti školama u šest gradova, 25 sudija i tužilaca su prezentirali pravosuđe, njegovu ulogu u društvu i vrijednosti na kojima se zasniva za više od 400 školske djece. Članice MP su također organizirale simulirana suđenja u odabranim srednjim školama, koristeći prave sudije. Učenik srednje škole u Prnjavoru, gradu na sjeveru BiH, koji je učestvovao u simuliranom suđenju izjavio je: „Učešće u simuliranom suđenju je bilo odlično. Do sada sam samo na filmu imao priliku vidjeti suđenje. Bilo je veoma zanimljivo vidjeti iz prve ruke šta sudije i tužioci rade.“

Kroz svoju podršku za MP, USAID će nastaviti pomagati unaprijeđeni angažman civilnog društva u razvoju vladavine zakona i povećanju povjerenja javnosti u provedbu pravde u Bosni i Hercegovini, što je od suštinskog značaja za njen demokratski razvoj. ■

Kako bi osigurali učinkovitiji rad sudova kroz smanjenje njihovog zaostatka u predmetima, članice MP su razmatrale načine na koje bi alternativno rješavanje sporova moglo pomoći u rješavanju komunalnih predmeta, na koje otpada preko milion zaostalih

izaberimo mir zajedno

Program Europske Komisije “Mladi u akciji”

Volontiranje u najširem smislu se definiše kao neprofitna i neplaćena aktivnost kojom pojedinci doprinose dobrobiti svoje zajednice ili cijelog društva. Ova aktivnost se javlja u raznim oblicima, od tradicionalnih običaja uzajamne samopomoći do organizovanog djelovanja zajednice u kriznim periodima, kao i do pokušaja pomoći u spriječavanju i zaustavljanju sukoba i suzbijanja siromaštva.

Ono je dio istorije gotovo svake civilizacije, i kako počiva na ideji da globalno ne završava nego tek počinje sa lokalnim zavrjeđuje posebnu pažnju. Pažnju koja pravilno usmjerena, može dovesti do širenja pozitivnih ideja i akcija sa lokalnog na istorijski, da ne kažemo civilizacijski nivo.

Volonteri i volonterke danas igraju važnu ulogu u dobrobiti i napretku u razvijenim zemljama, zemljama u razvoju i unutar nacionalnih ili drugih programa za humanitarnu pomoć, tehničku saradnju i promociju ljudskih prava, mira i demokratije. Ponos i osnovu mnogih nevladinih organizacija, profesionalnih udruženja itd., predstavljaju upravo ljudi koji svoj rad dobrovoljno poklanjaju blagostanju zajednice i društva u kojem egzistiraju.

Sa željom da, prije svega, daju priliku mladima u dobi 18-30 godina da svoje slobodno vrijeme iskoriste na najbolji mogući način – stječući nove vještine i sposobnosti volontirajući van granica Bosne i Hercegovine, SOS Društveni centar “Hermann Gmeiner” Sarajevo, koji djeluje pod okriljem organizacije SOS Dječija sela BiH, je aplicirao, te je od 13.05.2009. akreditovana organizacija za primanje, slanje i koordiniranje poslovima primanja i slanja volontera kroz Program Europske Komisije “Mladi u akciji”. Više informacija o našoj organizaciji unutar baze podataka ovog Programa možete naći na http://ec.europa.eu/youth/evs/aod/hei_form_en.cfm?EID=66000116915.

Inače, Program “Mladi u akciji” je program neformalnog učenja Europske Unije, za mlade između 13 i 30 godina starosti. On promovira mobilnost unutar i van granica Europske Unije, interkulturni dijalog i ima za cilj buđenje svijesti o aktivnom europskom građankom pravu, solidarnosti i toleranciji među mladima. Evropski Volonterski Servis (EVS) ili Akcija 2 Pro-

Piše

Bakir Demir

Mirovne novosti 13

mreža za izgradnju mira

Više informacija o našim aktivnostima, ali i odgovore na sva vaša pitanja vezana za Program "Mladi u akciji" možete dobiti u našem Centru. Molimo kontaktirajte:

SOS Društveni centar "Hermann Gmeiner"
Bakir Demir
Koordinator za Europski Volonterski Servis
SOS Social Centre "Hermann Gmeiner"
Semira Frašte bb., 71000 Sarajevo
Tel.: +387 33 465 452
Faks: +387 33 465 488
E-mail: bakir.demir@sos-ds.ba
Web: www.sos-ds.ba

grama "Mladi u akciji" omogućuje mladim ljudima između 16/18 i 30 godina starosti da obave volonterski servis u trajanju do 12 mjeseci u drugoj zemlji. Osim doprinosa lokalnim zajednicama, volonteri stječu nove vještine i uče nove jezike, te otkrivaju nove kulture. Volonterima je tokom boravka plaćen smještaj, hrana i imaju džeparac. Također su zdravstveno osigurani putem osiguravajuće kuće AXA. Više informacija o Programu "Mladi u akciji" možete naći na http://ec.europa.eu/youth/index_en.htm.

SOS Društveni centar "Hermann Gmeiner" Sarajevo putem ovog programa do sada je poslao 8 volontera u zemlje Europske Unije (Francuska, Austrija, Luksemburg i Slovenija), te bio domaćin za 2 volontera-po jednog iz Holandije i Finske. Osim toga, još 2 volontera našeg Centra će biti dio ovog Programa: jedan volonter u Španiji, te jedan u Češkoj uzet će učešće u već odobrenim projektima.

Izuzetno smo ponosni na sve naše volontere koji su svojim učešćem, trudom i zalaganjem doprinijeli realizaciji projekata u kojima su uzeli učešće. Ina u Francusku, Irma u Luksemburg, Dado, Aldin i Almedina u Sloveniju, Dalila, Nađa i Sanelu u Austriju – odlučili su se prijaviti i po vlastitim riječima nisu pogrijesili. Osim što su naučili druge jezike, upoznali druge kulture i običaje-uradili su dosta i na ličnom razvoju. Ono na što smo naročito ponosni je svakako učešće naših volontera u EVS projektima u Luksemburgu (Irma je nakon godine provedene na servisu razvila samostalni projekat koji je odobren od luksemburške Nacionalne agencije a učešće su između ostalih uzeli i članovi grupe "Dubioza kolektiv") i Innsbruck-u (Dalila u "Arche St.Jodok" i naročito učešće Nađe i Sanele u "YOG EVS 2012" (Youth Olympic Games European Voluntary Service 2012)). Naime, prvi decembra 2011. zvanično je počeo projekat YOG EVS 2012 koji za cilj ima pružanje volonterske pomoći prilikom održavanja Prvih zimskih olimpijskih igara mladih koje će se održati od 13-22 januara 2012. u Innsbruck-u u Austriji. U projektu učestvuje 30 volontera iz 15 zemalja među kojima su i dva volontera iz Bosne i Hercegovine - volonteri SOS Društvenog centra "Hermann Gmeiner" Sarajevo Nađa i Sanelu. One su otpotovale u Innsbruck 01.12. 2011. godine gdje će provesti dva mjeseca i biti dio ove veličanstvene manifestacije. Cijeli njihov servis te više informacija o samom projektu možete naći na: <http://www.facebook.com/pages/Group-EVS-YOG/297339376964468>, te na stranici www.sos-ds.ba i <http://www.facebook.com/media/set/?set=a.312505408773279.82445.10000414663200&type=3#!/profile.php?id=100000414663200>.

Za to vrijeme, dva volontera, po jedan iz Holandije i Finske proveli su u našem Centru 6 mjeseci. Za to vrijeme oni su uspjeli prenijeti dio svoje kulture, običaja i jezika te otvoriti nove horizonte našim korisnicima. Kroz kvizove naši su se korisnici mogli upoznati sa europskom kulturom, običajima i osnovama demokracije, dok su kroz časove kuhanja imali prilike da se upoznaju sa kuhinjama zemalja iz kojih su volonterke potjecale. U tekućoj godini naš Centar će biti domaćin za još dvije volonterke, jednu iz Poljske i jednu iz Španije.

Pored SOS Društvenog centra "Hermann Gmeiner" Sarajevo, u okviru kojeg se i odvijaju aktivnosti vezane za Europski Volonterski Servis, Organizacija SOS Dječija sela djeluje kroz dva SOS Dječija sela (u Sarajevu i Gračanici), Program jačanja porodica (u Sarajevu, Mostar i Goraždu), SOS Dječje vrtiće (u Sarajevu, Mostaru i Goraždu), te mobilne-edukativni projekat Superbus.

Za više informacija o organizaciji posjetite www.sos-ds.ba. ■

Civilno društvo u akciji za dijalog i partnerstvo

Vodeći partner projekta je Asocijacija agencija lokalne demokratije (ALDA), dok su ostali partneri članovi ALDA mreže iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije – Agencije lokalne demokratije Mostar, Zavidovići, Osijek i Subotica, kao i Forum građana Tuzle, Centar za lokalni razvoj Breza, DON Prijedor i Nove nade Bihać, lokalne nevladine organizacije koje učinkovito doprinose lokalnom demokratskom razvoju i implementaciji općinskih ugovora o suradnji. Svrha projekta je da promoviše demokratsku ulogu nevladinih organizacija u podsticanju učešća građana u javnom i političkom životu na lokalnom nivou putem usvajanja i primjene Sporazuma o saradnji javnog i civilnog sektora.

Glavni ciljevi dvogodišnjeg projekta su:

- Podrška unapređenju organizacijskih i upravljačkih kapaciteta nevladinih organizacija koje su uključene u promociju demokratskog upravljanja na lokalnom nivou;
- Podrška lokalnim inicijativama koje promovišu demokratske potencijale organizacija civilnog društva i njihovu ulogu u dobrom lokalnom upravljanju;
- Podsticaj umrežavanju sektorskih nevladinih organizacija na lokalnom i regionalnom nivou u Bosni i Hercegovini;
- Unapređenje informisanosti i jačanju svijesti javnosti o evropskim standardima dobrog upravljanja i učešća građana u odlučivanju;
- Podsticaj unapređenju međusektorske saradnje organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti u Bosni i Hercegovini kao i umrežavanju sa partnerima u drugim IPA zemljama i zemljama članicama Evropske unije.

Glavne aktivnosti projekta su grupisane u sljedeće komponente:

- Akcije podizanja svijesti: sadrže tematsku konferenciju u Tuzli na početku projekta; organizovanje

lokalnih kampanja podizanja svijesti je podrška efikasnoj implementaciji sporazuma o saradnji na opštinskom nivou u Tuzli, Mostaru, Bihaću, Brezi, Zavidovićima i Prijedoru; serije internet i medijskih kampanja; lokalne javne debate; štampanje promotivnog materijala projekta; elektronski bilten, Priručnik o dobrim praksama, štampanje šest NVO adresara, završna konferencija i NVO sajam u Mostaru.

- Komponenta izgradnje kapaciteta uključuje četiri dvodnevna trening seminara za lokalne NVO-e i lokalne vlasti na teme strateškog planiranja, upravljanja projektnim ciklusom, vještina zagovaranja, komunikacije i odnosa sa javnosti.
- Razmjena dobrih lokalnih praksi uključuje četiri dokumentarna filma: zona dobrog lokalnog upravljanja u implementaciji lokalnih sporazuma o saradnji i promociji NVO-a koji zagovaraju razvoj demokratije na lokalnom nivou; jednu studijsku posjetu kolega iz EU, te okrugli sto sa lokalnim zainteresiranim stranama u Bosni i Hercegovini o dobrom upravljanju i učešću građana u donošenju odluka i izradi politika; regionalno umrežavanje i izgradnja partnerstva koje će povezati OCD i vlasti.

Sektorsko umrežavanje i izgradnja partnerstva imaju za cilj da pomognu ojačati ulogu civilnog društva u konsolidaciji participativne demokratije na lokalnom nivou, što je suština ovog projekta. Osnovne aktivnosti civilnog društva uključuju izgradnju kapaciteta, kampanje informisanja i zagovaranja, razvoj komunikacijskih alata, kao i razmjena dobrih praksi lokalnog pristupa između opština u Bosni i Hercegovini, ali i kroz interakciju sa susjednim IPA zemljama i zemljama članicama EU.

Civil Society In Action For
Dialogue And Partnerships

mreža za izgradnju mira

Piše

Emina
Babović
Gojačić

Osnovni cilj konferencije je bio da se kroz strukturiran dijalog o implementaciji sporazuma o saradnji na lokalnom nivou između organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti, sagledaju i analiziraju izazovi i perspektive demokratskog učešća na lokalnim nivoima u Bosni i Hercegovini.

KONFERENCIJA

Sporazumi o saradnji na lokalnom nivou:

Izazovi i perspektive demokratskog učešća na lokalnim nivoima u bosni i hercegovini

U okviru projekta "Civilno društvo u akciji za dijalog i partnerstvo", u Tuzli je od 6. do 8. oktobra 2011. godine održana početna konferencija projekta pod nazivom "**Sporazumi o saradnji na lokalnom nivou: Izazovi i perspektive demokratskog učešća na lokalnim nivoima u Bosni i Hercegovini**". Osnovni cilj konferencije je bio da se kroz strukturiran dijalog o implementaciji sporazuma o saradnji na lokalnom nivou između organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti, sagledaju i analiziraju izazovi i perspektive demokratskog učešća na lokalnim nivoima u Bosni i Hercegovini. I pored toga što se jedan broj predstavnika viših nivoa vlasti nije odazvao, konferencija je polučila odlične rezultate. U dva dana rada su se mogle čuti izvanredne analize, koje su prepoznate od učesnika kao vrlo realne, samokritične, poticajne. Primjeri iz Srbije i Hrvatske, predočeni od strane izvrsnih uvodničara, poslužit će akterima nevladinih organizacija, kako onih koji su bili prisutni, tako i širem krugu, putem web-a, newsletter-a i drugim vidovima IT komunikacija, kao jako dobar primjer kako se ponašati, kakve stavove zauzeti, kakve strateške planove napraviti u slijedećem periodu i koje greške ispraviti ili bar pokušati ispraviti. Takođe, predstavnici vlasti iz lokalnih zajednica koji su se odazvali pozivu, su imali priliku da čuju i prihvate neka pozitivna iskustva iz rada drugih lokalnih zajednica u susjednim državama i da iz toga izvuku značajne benefite.

Ova dvodnevna konferencija osmišljena je kao početni događaj namijenjen predstavljanju aktivnosti predviđenih projektom regionalne suradnje: Civilno društvo u akciji za dijalog i partnerstvo, koji je financiran od strane Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini, sredstvima obezbijeđenim iz programa "Podrška mrežama organizacija civilnog društva".

Zaključci konferencije:

1. Sporazum o saradnji organizacija civilnog društva i vlasti na svim nivoima je nova demokratska vrijednost u bh. društvu, koju mnogi još uvijek ne prepoznaju i ne koriste na odgovarajući način.
2. Iako je Sporazum potpisani u većem broju opština (lokalni nivo, oko 70 opština), on se ne provodi suštinski.
3. Nedovoljna je saradnja između nevladinih organizacija i predstavnika lokalnih vlasti na projektima koji bi obezbjedili sredstva za razvoj lokalne zajednice, to se naročito odnosi na sredstva Evropske unije i IPA fondove. Predstavnici lokalne vlasti ne prepoznaju ulogu nevladinih organizacija u tom procesu.
4. Iako je u većini slučajeva raspodjela lokalnih fondova transparentna, većina sredstava odlazi na podršku organizacijama koje nemaju razvijenu strategiju razvoja i opstanka (sportska udruženje i sl.).
5. Organizacije civilnog društva u BiH nisu okupljene oko određenih ciljeva, vrlo često su suprotstavljene jedni drugima iako bi korist zajedničkog djelovanja bila daleko veća. Različite mreže često obavljaju aktivnosti iste vrste sa vrlo sličnim ciljevima, a da jedni ne znaju za druge.
6. U BiH, kao i u susjednim državama, postoji mnogo registrovanih nevladinih organizacija, mreža NVO-a, ali je malo onih koji mogu da se pohvale političkim angažmanom, jasnim i čvrstim, korektorskim ponašanjem.
7. Organizacije civilnog društva se često ponašaju ekskluzivistički, samozadovoljno vode diskusije između sebe, ne ulaze i ne žele dijalog sa onim političkim faktorima koje stalno kritikuju.

8. Kada je u pitanju status nevladinih organizacija i njihova uloga u demokratskim procesima, posebno kada je riječ o evropskim integracijama, onda se može reći da je situacija u susjednim državama različita. Najdalje je otisla Hrvatska, gdje su se nevladine organizacije nametnule lokalnim vlastima, svojom sposobnošću i obučenošću da uspostave kontakt, apliciraju i dobiju sredstva od Evropske unije za lokalni razvoj po projektima. Naravno i lokalni političari su shvatili da sami to ne mogu učiniti, pa se išlo za obostranom koristi. Najudaljenija od tog procesa je nažalost Bosna i Hercegovina, opterećena specifičnim etno-konfesionalnim uređenjem.
9. BiH društvo je još uvijek nezrelo za promjene te bi odlučujuću ulogu trebala da ima međunarodna zajednica.
10. Sve je manje mladih ljudi u civilnom društvu. Oni su jednostavno, kao ugrožena kategorija, praktični i idu za poslom. Nevladin sektor im kratkoročno ne nudi ništa osim aktivizma, rada, možda obećanja da će nešto biti finansirano a dugoročni benefit kao što je iskustvo, savremeno obrazovanje koje ide ukorak sa evropskim normama se poništava sa kratkoročnim uslugama koje im pružaju političke partije.
11. I pored svega navedenog, svi su mišljenja da je od strane organizacija civilnog društva, i pored svih postojećih prepreka, učinjeno mnogo, jako mnogo. Pozitivni koraci se ipak dešavaju, nevladin sektor ima svoju budućnost. Nije lako izaći iz kolektivističke svijesti koja je naslijeđe, i u tom smislu ono što su NVO-i postigli u BiH, pa i u susjednim državama, posebno na lokalnom nivou, se ne može zanemariti niti minimizirati. Civilni sektor je stvar sadašnjosti, ne opada broj sponzora, on se samo restrukturira, hvata korak sa promjenama koje se dešavaju i na zapadu. Rad u lokalnoj sredini, sa običnim ljudima, sa lokalnim političarima je jako važan i ako organizacije civilnog društva imaju šta da ponude, neka dobra rješenja a sigurno je da imaju, onda imaju šanse da zaista bude katalizator demokratskih promjena u društvu. ■

mreža za izgradnju mira

VIJESTI

Otvoren poziv za učešće u Humanity in Action programima 2012

Humanost u akciji BiH i ove godine poziva sve bosanskohercegovačke studente i one koji su u posljednjih godinu dana završili svoje visokoškolsko obrazovanje da se prijave za stipendiranje učešća u HIA programima u Berlinu i Amesterdamu. Programi će trajati od 01. juna do 01. jula 2012. godine, a rok za apliciranje je 05. mart i ono se može izvršiti putem web stranice <http://www.humanityinaction.org/pages/92-main>.

Fondacija Humanost u akciji BiH je dio neprofitne međunarodne organizacije Humanity in action (HIA) koja od svog osnivanja 1997. godine pomaže razvoju mladih lidera posvećenih zaštiti ljudskog dostojanstva i prava manjina.

U skladu sa tim HIA svake godine organizuje edukacijske programe u Holandiji, Njemačkoj, Poljskoj, Danskoj i Francuskoj na kojima učestvuje preko 140 studenata iz različitih dijelova svijeta.

Programi između ostalog imaju za cilj stvaranje osjećaja moralne odgovornosti za zaštitu ljudskih prava i prava manjina u generaciji novih društvenih, kulturnih i političkih lidera, a sami učesnici se biraju na osnovu izvanrednih akademskih postignuća i iskazane posvećenosti ljudskim pravima.

Bosna i Hercegovina od 2005. godine tradicionalno ima svoje predstavnike u programu.

Fondacija Humanost u akciji BiH otvorila je poziv za stipendiranje učešća studenata u jednomjesečnim programima o ljudskim pravima u Berlinu i Amsterdamu.

Objavljeni prvo izdanje elektronskog biltena Uzbunjivač

Organizacija COD Luna iz Rudog je objavila prvo izdanje elektronskog biltena Uzbunjivač, koji uz finansijsku podršku britanske ambasade u Sarajevu, izdaje Inicijativni odbor organizacije uzbunjivača Bosne i Hercegovine. bilten Uzbunjivač će redovno mjesečno informisati o aktivnostima i planovima organizacije, kao i o različitim temama vezanim za borbu protiv zloupotreba i korupcije u našem društvu. Sa redakcijom možete kontaktirati putem email adrese: uzbunjivaci@uzbunjivaci.ba.

Naša vizija: Bosna i Hercegovina ne smije postati zemlja u kojoj će osuđeni biti oni koji se hrabro bore za interes svih građana, oni koji ne šute o nepravdi i oni koji vjeruju u poštjenje kao vrijednost i vrlinu. Naša vizija je društvo u kome će svako ko sprjeći zloupotrebu biti nagrađen i u kome će takav čovjek biti uzor i čovjek od ugleda u društvu, i društvo u kome će oni koji nanose štetu društvu biti zakonski kažnjeni bez obira na funkciju ili poziciju u državnoj ili privatnoj organizaciji.

Link na prvi broj: https://uzbunjivaci.ba/images/uzbunjivaci/bilten/uzbunjivac_1.pdf.

The screenshot shows the front page of the first issue of the electronic magazine 'Uzbunjivač'. The title is prominently displayed at the top. Below it, there's a subtitle 'Prvi izdanje' and a section titled 'NAŠA VIZIJA' which contains the organization's mission statement. The main content area includes a 'Sadržaj' (Content) section with a table of contents and a 'Uzbunjivač se okupljava' (Uzbunjivač gathers) section featuring a photograph of a group of people seated around a table during a meeting.

izaberimo mir zajedno

Pravosuđe Bosne i Hercegovine kao okosnica tranzicione pravde: Procesuiranje ratnih zločina

Pojam "tranziciona pravda" se u teoriji definira na razne načine, a u praksi primjenjuje ovisno od društvenog konteksta određene države, ali čini se da svugdje ima jednak cilj – da se posredstvom različitih aktivnosti i mehanizama, kako sudske, tako i vansudske, uspostavi vladavina prava u društvima koja se nalaze u tranziciji. Za potrebe ovog rada koristit će se definicija koju nudi UNDP i koja se čini najkompletnejšom: "Tranzicijska pravda je metoda koja se primjenjuje u društvima koja su opterećena nasljeđem teškog, masovnog i sistematskog kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava i predstavlja odgovor na ta kršenja, kako bi se došlo do uspostavljanja vladavine prava, provele aktivnosti u pravcu ublažavanja posljedica zločina koji su počinjeni i stvorili uslovi za promoviranje mira, demokratije i pomirenja, sa ciljem sprečavanja ponavljanja prošlosti."¹ Iz toga jasno proizilazi i sigurnosni aspekt ovog procesa – spriječiti da se nasilna prošlost ponovi, što je u okolnostima kakve postoje u državi poput Bosne i Hercegovine, bez dvojbe jedan od najvećih sigurnosnih izazova. Naime, tokom rata u Bosni i Hercegovini ubijeno je i nestalo preko 97 000 osoba, od čega više od 39 000 civila.² Preko milion ljudi je raseljeno, više od 1600 vjerskih objekata uništeno ili oštećeno, a između 50% i 60% od prijeratnih industrijskih kapaciteta porušeno ili oštećeno.³ Masovni i sistematski zločini počinjeni tokom rata koji su uključivali ubistva, silovanja, mučenja i razne druge oblike nečovječnog postupanja, postavili su visoku odgovornost kako pred međunarodnu zajednicu, tako i pred Bosnu i Hercegovinu, da se zločini istraže i kazne, te da se uspostave mehanizmi pravde za žrtve.⁴ Međunarodna zajednica je odgovorila uspostavljanjem Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), kao ad hoc sudske tijela, na osnovu Rezolucije Vijeća sigurnosti UN u maju 1993. godine.⁵ Zanimljivo je primjetiti da je Rezolucija donesena uz pozivanje na poglavje VII Povelje ujedinjenih naroda, dakle s ciljem zaštite međunarodnog mira i sigurnosti. Mandat MKSJ je da procesuira osobe sa najvećim stepenom odgovornosti zbog kršenja međunarodnog humanitarnog prava, počinjenog na području republika bivše Jugoslavije u periodu od 1991. godine do 1995. godine, sa slijedećim ciljevima: 1. odvraćanje od činjenja zločina u budućnosti, 2. postizanje pravde, i 3. doprinos u obnavljanju i održavanju mira.⁶ Sigurno je da je MKSJ dao ogroman doprinos u prekidanju kulture nekažnjivosti i procesuiranju visokorangiranih počinitelja krivičnih djela ratnih zločina, među kojima je bio i jedan predsjednik države.⁷ Ujedno, sudske presude MKSJ predstavljaju dokumente istorijske važnosti u smislu utvrđivanja činjenica, a ništa manje nije značajan i doprinos ovog suda razvoju međunarodnog humanitarnog prava. Rezultati MKSJ iska-zani prema broju procesuiranih osoba, odnosno, predmeta, prikazani su u tabeli na sljedećoj stranici.

Piše

**Božidarka
Dodik**

Tužiteljica Posebnog
odjela za ratne zločine
Tužilaštva BiH

*Svi stavovi izneseni u ovom
radu predstavljaju isključivo
osobne stavove i mišljenja.*

¹ "Vodič kroz tranzicijsku pravdu u Bosni i Hercegovini" str.20., UNDP, 2009.

² Podaci Istraživačko dokumentacionog centra Sarajevo: "Ljudski gubici 1991-1995", http://www.idc.org.ba/index.php?option=com_content&view=section&id=35&Itemid=126&lang=bs (pristupljeno 30.08.2011. g.).

³ Izvještaj UNDP: "Justice and Truth in BiH – Public Perceptions", Special Report, 2005.

⁴ Četiri osnovna mehanizma tranzicijske pravde su: 1. krivična pravda (suđenja za ratne zločine), 2. kazivanje istine (vansudska istražna tijela za prikupljanje činjenica koje mogu osnovati državni organi i ili nevladin sektor, a mogu imati različiti mandat ovisno od društvenih okolnosti u datoj državi), 3. reparacije (naknada materijalne i nematerijalne štete) i 4. institucionalne reforme (uspostavljanje i jačanje institucija države s ciljem sprečavanja kršenja ljudskih prava i dostizanja vladavine prava) – "Vodič kroz tranzicijsku pravdu u Bosni i Hercegovini", UNDP, 2009., str. 25 do 35.

⁵ Rezolucija Vijeća sigurnosti UN broj 827 od 25. maja 1993. g., <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N93/306/28/IMG/N9330628.pdf?OpenElement> (pristupljeno 30.08.2011. g.).

⁶ Isto.

⁷ Slobodan Milošević.

mreža za izgradnju mira

Krivično djelo počinjeno na području	Pravomoćno okončani postupci			Žalbeni postupak	Prvo-stepeni postupak	Drugo-stepeni postupak	Ukupno	
	osuđeni	oslobođeni	umrli				Osoba	Predmeta
BiH	56	7	12	8	13	10	106	58
Hrvatska	4	2	2	2	1	3	14	11
Kosovo	2	2	2	6	2	-	14	3
Makedonija	1	1	-	-	-	-	2	1
BiH/Hr/Kos.	-	-	1	-	2	-	3	3

Tabela 8. Ukupni rezultati rada MKSJ prema broju procesuiranih osoba/predmeta, fazi postupka i području izvršenja krivičnih djela u periodu od 1993. godine do avgusta 2011.godine. Izvor: Izvještaj o predmetima MKSJ⁸

Međutim, ako se sagledaju dostignuća ovog suda u svjetlu prethodno postavljene definicije tranzicione pravde i ciljeva zbog kojih je osnovan, onda se u tom pravcu može razviti ozbiljna diskusija. Naime, ako je primarni cilj uspostavljanja MKSJ bio odvraćanje od budućih zločina, onda je on upitan kada se ima u vidu činjenica da je dvije godine po formiranju MKSJ počinjen najteži zločin u Bosni i Hercegovini – genocid u Srebrenici. Drugi cilj – postizanje pravde, mora se posmatrati sa dva aspekta: gledano po broju i složenosti procesuiranih predmeta, moglo bi se reći da je ovaj cilj u značajnoj mjeri postignut, ali gledano očima javnosti, rezultat je opet upitan. Rezultati nekoliko istraživanja pokazuju da se u objektivnost MKSJ gleda ovisno o tome kome se sudi s obzirom na etničku pripadnost, pa se neki od pravomoćno osuđenih i dalje posmatraju kao heroji u nekim dijelovima države, bez obzira na činjenice utvrđene u sudskom postupku. Istraživanje iz 2002. godine pokazalo je da 51% ispitanika u Federaciji BiH ima povjerenja u MKSJ, dok je taj procenat u RS iznosio samo 4%.⁹ U toku 2005. godine, omjer se unešekliko izmijenio, pa je na pitanje da li MKSJ dobro obavlja svoj posao i da li je opravdao svoje postojanje, potvrđeno odgovorilo 24% Bošnjaka, 32% Hrvata i 18,8 % Srba.¹⁰ Slijedom toga, kada se govori o postizanju pravde, očigledno nije dovoljno da je ona postignuta po pravničkim mjerilima, već je neophodno da ona bude "doživljena" kao pravda u javnoj percepciji. Treći cilj – doprinos uspostavljanju i održavanju mira, također je vrlo ograničeno dosegnut. Kako navodi Clark: "Danas u BiH postoji negativni mir – odsustvo konflikt-a. U najboljem, postoji koegzistencija – ljudi žive jedni pored drugih, ali ne zajedno. Pomirenje, definirano u ovom članku kao oporavak i obnova veza (među ljudima, op.a.) i kao prihvatanje i spoznaja ratnih zločina, sada ne postoji. U dijelovima BiH, različite etničke grupe imaju malo ili nimalo kontakta među sobom; postoji ekstremno visok nivo nepovjerenja; postoje tri verzije istine i učešće u poricanju zločina je široko rasprostranjeno na svim stranama." (Clark, 2009: 377)

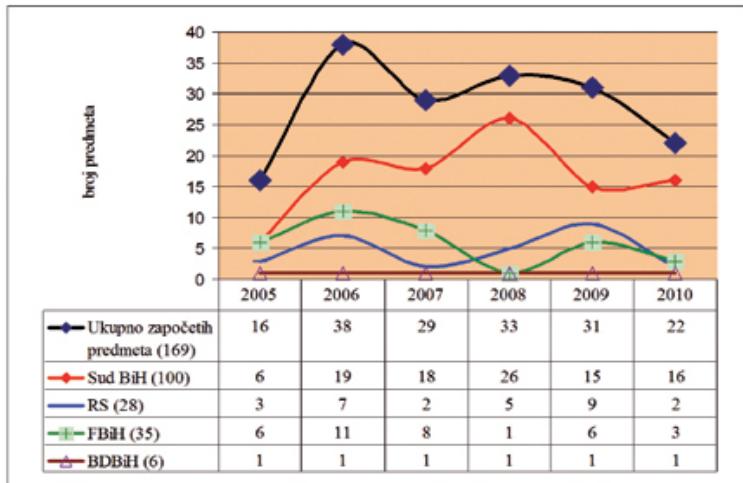
U istom kontekstu moraju se posmatrati i dostignuća domaćeg pravosuđa – Odjela za ratne zločine Suda BiH, odnosno, Tužiteljstva BiH, kao i pravosuđa entiteta, odnosno, Distrikta. Podsjetimo da je osnivanje Odjela za ratne zločine pri Sudu BiH i Tuži-tej-stvu BiH povezano sa izlaznom strategijom MKSJ, potvrđenom Rezolucijama Vijeća sigurnosti UN¹¹ iz kojih proizilazi da će se počiniteljima ratnih zločina srednjeg i nižeg stepena odgovornosti suditi pred domaćim pravosudnim institucijama, i dio predmeta MKSJ proslijediti domaćim sudovima, pa je s toga Uredju Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu naloženo hitno osnivanje posebnog vijeća za ratne zločine u sklopu Suda BiH. Sud BiH i Tužiteljstvo BiH su, djelujući kao glavni mehanizam tranzicione pravde u Bosni i Hercegovini, zaista postigli značajne rezultate posmatrano u odnosu na broj procesuiranih predmeta, odnosno osoba, dok rezultati u entitetima i Distriktu ukazuju na značajno zaostajanje u tom segmentu, što se može vidjeti iz slijedećeg prikaza:

⁸ <http://www.icty.org/action/cases/4> (pristuoljeno 02.10.2011. g.).

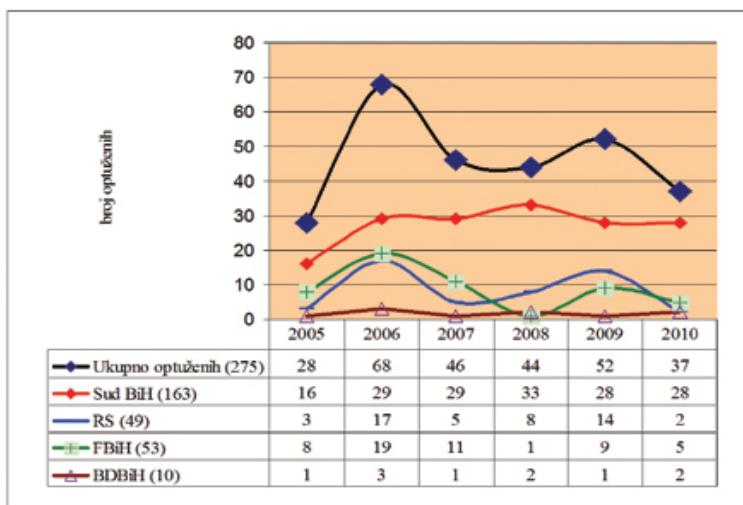
⁹ Istraživanje IDEA, podatak iz "Bosnia and Herzegovina: Selected developments in transitional justice" Mark Freeman, 2004: 2, ref.8, <http://www.es.icty.org/images/content/1/1/113.pdf> (pristuoljeno 30.08.2011.)

¹⁰ Izvještaj UNDP "Justice and Truth in BiH – Public Perceptions", Special Report, 2005., str.27.

¹¹ Rezolucije Vijeća sigurnosti UN broj 1503 od 28.08.2003. i broj 1534 od 26.03.2004.

Grafikon 2. Broj predmeta započetih (podignute optužnice) od januara 2005. godine do septembra 2010. godine.

Grafikon 3. Broj optuženih u sudskim postupcima od januara 2005. godine do septembra 2010. godine
Izvor: Izvještaj OSCE: Postizanje pravde u BiH: Procesuiranje predmeta ratnih zločina od 2005. do 2010., str. 98.¹²

Međutim, ako se uzme u obzir ukupna brojka od 9 879 osoba osumnjičenih za ratne zločine¹³, onda je više nego jasno da svi do sada procesuirani predmeti pred-stavljaju samo "kap u moru", i da bez sistemskog rješavanja ovog problema neće biti ni napretka u postizanju ciljeva tranzicione pravde kroz sudske postupke. Ako se tome doda i problem regionalne suradnje, tj. nemogućnosti da se procesuiraju osumnjičeni za ratne zločine koji imaju državljanstvo susjednih država ili dvojno državljanstvo i koji borave u tim državama, onda je jasno da se problem multiplicira. Poseban problem svakako predstavlja i izrazito nepovjerenje građana Bosne i Hercegovine u pravosudne institucije kako na državnom, tako i na entitetском nivou, u pogledu procesuiranja ratnih zločina, što je vidljivo iz rezultata ispitivanja javnog mnijenja provedenog tokom 2008. godine i 2009. godine.

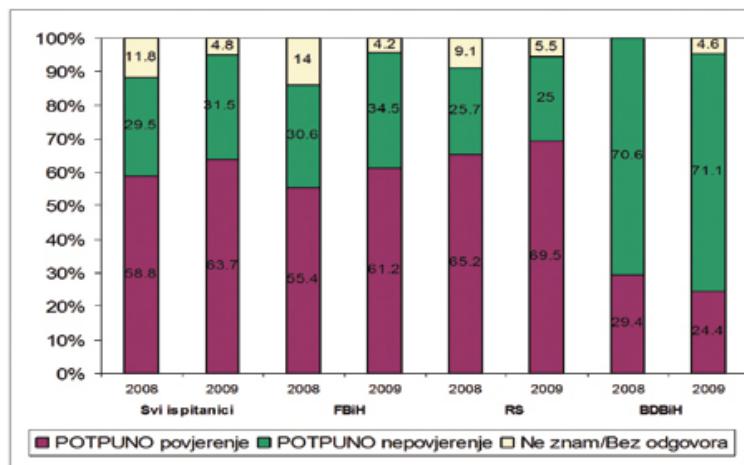
Naime, na postavljeno pitanje: Da ste žrtva ratnog zločina, koliko biste povjerenja imali u Sud BiH (Odjel za ratne zločine) da sudi osumnjičenima za ratne zločine i donese pravednu presudu?, u prosjeku 60% svih ispitanih je izrazilo potpuno nepovjerenje, što se može vidjeti iz grafičkog prikaza na slijedećoj stranici.

¹² http://www.oscebih.org/documents/osce_bih_doc_2011051909500706bos.pdf (pristupljeno 06.10.2011. g.).

¹³ Podatak iz Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, str. 7.

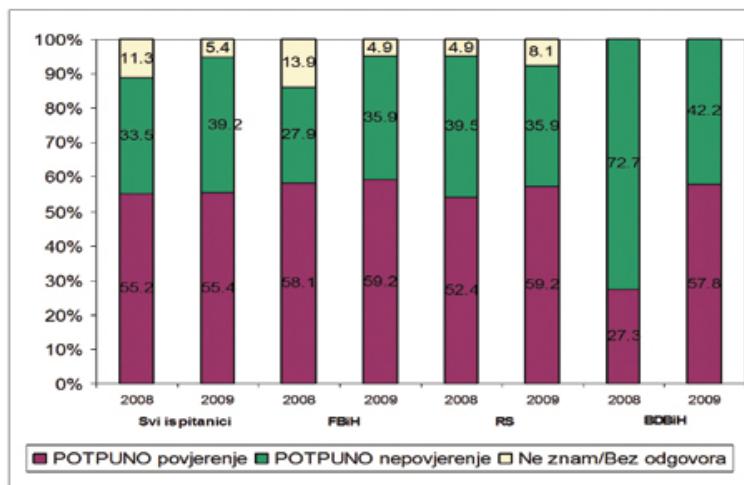

mreža za izgradnju mira

Grafikon 4. Rezultati istraživanja povjerenja javnosti u rad Suda BiH u pogledu procesuiranja predmeta ratnih zločina u periodu od 2006. godine do 2009. godine. Izvor: Izvještaj OSCE: Postizanje pravde u BiH: Procesuiranje predmeta ratnih zločina od 2005. godine do 2010. godine, str. 91.¹⁴

Zanimljivo je da je nešto veći, ali i dalje veoma nizak stepen povjerenja izražen prema sudovima u entitetima, pa su na postavljeno pitanje: Da ste žrtva ratnog zločina, koliko biste povjerenja imali u sud iz vašeg entiteta da sudi osumnjičenima za ratne zločine i donese nepristrasnu i pravednu presudu?, ispitanici odgovorili kako je prikazano na grafikonu koji slijedi:

Grafikon 5. Rezultati istraživanja povjerenja javnosti u rad entitetskog pravosuđa u pogledu procesuiranja predmeta ratnih zločina u periodu od 2006. do 2009. godine. Izvor: Izvještaj OSCE: Postizanje pravde u BiH: Procesuiranje predmeta ratnih zločina od 2005. godine do 2010. godine, str. 91.¹⁵

Značajan korak u pravcu prevazilaženja ovih problema učinjen je u decembru 2008. godine, usvajanjem Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina¹⁶, sa primarnim ciljevima da se najsloženiji i prioritetni predmeti procesuiraju pred Sudom BiH u slijedećih 7 godina, a ostali u narednih 15 godina, da se što veći broj manje složenih predmeta prenese entitetskom pravosuđu i na taj način rasterete kapaciteti Suda i Tužiteljstva BiH, koji bi onda mogli biti usmjereni na najsloženije predmete, da se ažuriraju evidencije o svim predmetima ratnih zločina u Bosni i Hercegovini, da se ojačaju kapaciteti pravosuđa i policije u čitavoj državi za rad na ovoj vrsti predmeta, i dr.¹⁷ Međutim, nakon skoro 3 godine od primjene Strategije, pokazalo se da ona ne samo da uveliko kasni u provedbi, već i ne postiže zadane ciljeve. U vezi s tim, neophodno bi bilo provesti ozbiljno istraživanje i odgovoriti na slijedeća pitanja:

¹⁴ i ¹⁵ Kao u fusuotni 173.

¹⁶ U daljem tekstu: Strategija.

¹⁷ Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina, usvojena od Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u decembru 2008., str. 4. i 5..

- da li je Strategija postavila pravilnu procjenu ljudskih i materijalnih resursa koji treba da ostvare zadane ciljeve?¹⁸
- da li su rokovi od 7 godina za procesuiranje najsloženijih i 15 godina za procesuiranje manje složenih predmeta realno postavljeni, i na bazi kojih pokazatelja je takva procjena izvršena?
- zbog čega Sud BiH nastoji u svojoj nadležnosti zadržati što veći broj predmeta, uključujući i one manje složene, čime se ne doprinosi rasterećenju Tužiteljstva BiH, s jedne strane, i uzrokuje se kašnjenje u procesuiranju, s druge strane (ukoliko Sud BiH odbije da prenese manje složeni predmet entitetima, takav predmet će "čekati red" za procesuiranje od strane Tužiteljstva BiH, koje mora prvo da procesira složene predmete, dok, s druge strane, ako bi se manje složeni predmeti uputili sudovima entiteta, oni bi bili odmah, ili u kraćem roku procesuirani)¹⁹
- da li je sistem ocjenjivanja sudija i tužitelja koji rade na predmetima ratnih zločina od strane VSTV-a BiH zaista prikladan, ukoliko se kao rezultat rada u najvećoj mjeri cijeni broj presuđenih predmeta, odnosno, podignutih optužnica u toku kalendarske godine? Nije li upravo to onaj faktor koji utječe da sudije i tužitelji "stave na stranu" složeniji predmet i rješavaju one manje složene i obimne, jer jedino tako mogu iskazati godišnji rezultat? Ovo pitanje bi svakako trebalo posmatrati u uskoj vezi sa prethodnim;
- zašto postoje stalna kašnjenja u razmjeni podataka i sačinjavanju preciznih i sveobuhvatnih evidencija o broju predmeta i osumnjičenih osoba;
- zbog čega jedan broj entetskih tužiteljstava/sudova nastoji da se "riješi" predmeta ratnih zločina oglašavajući se nenađeljima i dostavljajući ih Sudu BiH, i zbog čega Sud BiH zadržava i ove predmete, čak i ako su manje složeni, čime se opet dodatno opterećuje Tužiteljstvo BiH²⁰
- da li su tužitelji, a posebno tužitelji entetskog nivoa, finansijski dovoljno motivirani za izuzetno složen i zahtjevan rad na predmetima ratnih zločina, naročito ako se imaju u vidu značajna odstupanja u visini plaće tužitelja u entitetima/Distriktu koji sprovode kompleksne i iscrpljujuće istrage u ovim predmetima, u odnosu na dosta veći iznos plaće sudija koji te iste predmete presuđuju.

Postoji naravno i niz drugih pitanja koja bi se mogla postaviti u vezi sa provedbom Strategije, ali su već i prethodno postavljena sasvim dovoljna za ukazivanje na ključne probleme koji, ukoliko budu ignorirani, neminovno vode neuspjehu u pogledu efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina. Prisjećajući se prethodno postavljene definicije tranzicione pravde, na ovom bi mjestu bilo umjesno postaviti i pitanje o mogućnostima sistematskog jačanja drugih njenih mehanizama, jer je očigled–no da sudska procesuiranje niti je dovoljno, niti u značajnoj mjeri postiže iste one ciljeve o kojima je prethodno bilo govora u vezi sa dostignućima MKSJ. To ni u kom slučaju ne znači da krivična pravda i rad pravosuđa državnog i entetskog nivoa ne treba da budu glavni mehanizmi tranzicijske pravde koja u konačnici treba da dosegne istinsko pomirenje i zajednički život bez mržnje i tereta prošlosti. Naprotiv, to samo znači da zbog ograničenog dometa u postizanju ovih ciljeva od strane pravosuđa, država treba, a u interesu vlastite sigurnosti, razmotriti i opciju sistemskog uvođenja novih mehanizama tranzicione pravde kojima bi se dopunio i osnažio već postojeći sistem.

¹⁸ Prema Strategiji, najveća odgovornost za procesuiranje predmeta ratnih zločina je na Tužiteljstvu BiH, jer se smatra da ono ima dovoljne resurse u odnosu na entitete i Distrikti, ali prost matematički izračun pokaže sasvim drugačije rezultate: broj tužitelja u Tužiteljstvu BiH je u vrijeme izrade Strategije bio 18 (sada 17, od čega 3 međunarodna koja odlaze krajem 2012.g), a neriješenih predmeta (po osobama) 3 819, što daje omjer od 1 tužitelja prema 212 osumnjičenih, dok je u entitetima ukupno 62 tužitelja koji rade na predmetima ratnih zločina i 5 857 neriješenih slučajeva, što daje omjer od 1: 97,7 (više nego dvo–stru--ko manja opterećenost) Ne stoje ni argumenti da Tužiteljstvo BiH ima na raspolaganju dovoljno policijskih službenika i pomoćnog osoblja a entiteti ne, jer prema podacima iz Strategije, Tužiteljstvo BiH ima na raspolaganju 59 policijskih službenika, a tužitelji u entitetima 53, dok je uočljiva jedino razlika u broju stručnih saradnika – u Tužiteljstvu BiH ukupno 13, a u entitetima – 5. Međutim, ako se uzme ubzir prethodno izračunata opterećenost po tužitelju, onda su entiteti i dalje u prednosti. Nesporno je međutim da entetsko pravosuđe nema dovoljne tehničke mogućnosti za provođenje mjera zaštite za svjedočake, niti stručne službe za podršku svjedocima, pa je 1 od ciljeva Strategije, jačanje entetskih kapaciteta u tom pravcu.

¹⁹ Vidi više: Izvještaj OSCE: "Postizanje pravde u Bosni i Hercegovini" maj 2011., str. 48.

²⁰ Dostavljanje 10 nepotvrđenih optužnica Sudu BiH, podatak iz Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, decembar 2008., str. 47. i 49.

mreža za izgradnju mira

info@mreza-mira.net

www.mreza-mira.net

www.facebook.com/mzim.bih

Ovaj dokument je pripremljen uz pomoć Agencije za međunarodni razvoj Sjedinjenih Američkih Država (USAID).
Stavovi autora izraženi u ovoj publikaciji ne moraju odražavati stavove USAID-a ili Vlade SAD-a.